

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXX.

Celovec, petek, 18. april 1975

Štev. 16 (1706)

SVEČANOST OB 30-LETNICI ZMAGE NAD FAŠIZMOM:

Slovenci smo dali časten doprinos za življenje v svobodi in enakopravnosti

Po uvodni besedi predsednika domačega SPD „Vinko Poljanec“ Mihe Kapa so navzoči z enominutnim molkom počastili spomin žrtev fašizma, katerim so veljala tudi izvajanja govorikov — predsednika Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Joška Tischlerja, predsednika Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Francija Zwitterja ter zastopnika Zveze avstrijskih borcev odporiškega gibanja in žrtev fašizma (KZ-Verband) dr. Luke Sienčnika.

Predsednik NSKS je spomnil na žrtve, ki jih je od koroških Slovencev zahtevalo nacistično nasilje, vse od škocijanskega župnika Poljanca kot prve žrtve preko številnih rojakov, ki so trpeli in umirali v zaporih in taboriščih, do tistih, ki so izgubili življenje v oboroženem odporu. Naša dolžnost je, je dejal dr. Tischler, da se spominjamo vseh tistih, ki so s svojim življenjem branili, kar je naše — našo zemljo, naš jezik. Povedati pa moramo to tudi mladini, da bodo tudi bodoči rodovi vedeli, kaj se je dogajalo v naši deželi in da bodo znali braniti pridobitve tega boja in teh žrtev.

Zastopnik KZ-Verbanda je obudil spomin zlasti na težke preizkušnje naših ljudi med vojno, ko so z ljubeznijo podpirali borce proti fašizmu, hkrati pa bili izpostavljeni stalni nevarnosti, da jih odvedejo v zapor in v taborišče smrti. Spomnil je na pregovor, ki pravi, da je narod vreden le toliko, v kolikor časti svoje velike moše in junake. Zato je prav, je naglasil dr. Sienčnik, da počastimo tiste, ki so za našo boljšo bodočnost padli z orožjem v roki ali pa dali življenje v zaporih in koncentracijskih taboriščih.

Svečanosti ustrezajoč kulturni okvir so pod vodstvom pevovodij Jožeta Starca, Joškota Wrulicha in Hanzija Kežarja prispevali pevski zbori domačin in sosednjih prosvetnih društev. V sestavi moškega in mešanega zbora so izvajali spored, ki je veljal slovenski zemlji od Soče in Triglavu do Roža, Zile in Podjune; pozival je na zvestobo narodu in jeziku (Dva žlahtna bisera imam) in spominjal na junaški partizanski boj (Na oknu glej), predvsem pa se s Prešernom priznaval k načelom miroljubnega in bratskega sožitja med narodi.

Več sto ljudi se je zbralo minulo nedeljo dopoldne v Škocijanu na spominski svečanosti, da se ob 30-letnici smrti domačinov, ki so izgubili življenje v nacistični dobi, poklonijo spominu vseh številnih žrtev, ki smo jih doprinesli koroški Slovenci v boju proti nasilju — za boljše življenje v svobodi in enakopravnosti.

Uvodni maši za žrtve nasilja, ki jo je daroval domači župnik Koglek ob asistenci rebrškega komendatorja dr. Turnška, je sledilo polaganje vencev ob križu pred cerkvijo. Ob žalostinkah moškega in mešanega pevskega zbora so položili vence predstav-

nikl SPD „Vinko Poljanec“ v Škocijanu in SPD „Danica“ v Št. Vidu v Podjuni, jugoslovanskega generalnega konzulata v Celovcu, Zveze slovenskih organizacij na Koroškem ter Zveze koroških partizanov.

Osrednji del svečanosti pa je bil v farni dvorani, ki so jo do zadnjega napolnili udeleženci, med katerimi so bili tudi svojci žrtev nacističnega nasilja, jugoslovanski generalni konzul Bojan Lubej, predstavniki narodnih organizacij koroških Slovencev ter zveze avstrijskih borcev odporiškega gibanja in žrtev fašizma.

PREDSEDNIK ZSO NA SVEČANOSTI V ŠKOCIJANU:

Člen 7 ne zahtevamo kot darilo marveč kot priporočeno pravico

Zbrali smo se, da se poklonimo v spoštovanju in globoki hvaležnosti spominu žrtev, ki so dale svoje življenje v boju proti nasilju — za boljše življenje v svobodi in enakopravnosti, je dejal na nedeljski svečanosti v Škocijanu predsednik ZSO dr. Franci Zwitter in potem nadaljeval: Ni slučaj, da smo se zbrali prav v Škocijanu, saj je bila prva žrtev nacizma, ki so ji sledile še mnoge poznane in nepoznane med koroškimi Slovenci, dolgoletni poslanec in predsednik Slovenske prosvetne zveze župnik Vinko Poljanec. Do danes ni znano niti ni bilo mogoče ugotoviti, kaj je bil vzrok

njegove smrti; dejstvo je, da so ga kot orjaka in zdravega odpeljali uklenjenega v zapor, od koder se je po nekaj tednih vrnil bolan in zaznamovan smrti, dobesedno umiral na kraj svojega dolgoletnega plodnega delovanja za naše ljudstvo. Vsi, ki so ga poznali, vedo, kaj smo koroški Slovenci izgubili z njegovo osebnostjo; nacisti so znali udariti prav tam, kjer je bilo za nas najbolj usodno.

Za njim je dala škocijanska okolica še nadaljnje težke žrtve, ki jih skoraj ni mogoče doumeti v vsej globoki tragiki in nepopisni surovosti nacističnega režima: pred 30

leti vest o obglavljenju Mičejeve matere in hčerke Rezičke ter Ročičjakovega očeta in hčerke Lizike ni prizadejala žalosti le obema težko prizadetima družinama, ampak je odjeknila po vsej koroški zemlji, kjer živi naše ljudstvo in še preko Karavank, ki tedaj niso bile naravna, neprekoračljiva meja, marveč „povezovalno, združujoče gorovje“ z Gorenjsko razširjene „Velike Koroške“.

Ne da bi kakorkoli hotel zmanjševati ali omalovaževati moških žrtev, je v mednarodnem letu ženske le umestno, da še prav posebno opozorimo na te žrtve, ko sta s slovensko materjo dali življenje dve mladi dekleti, vneli prosvetni delavki, katerim so sledile še Angela Sadnikar, ki so jo kot partizanko ujeli nacistični rablji in jo pogladi v smrt, ter mati Helena Mohor in njena hčerka Marija, ki se nista več vrnila iz nacističnega taborišča smrti.

Kje, v kateri severni koroški pa tudi avstrijski občini, je dala 6 žena svoje življenje v borbi proti nacizmu, za svobodo in boljše življenje v enakopravnosti? To je treba vedno spet omenjati in prikazati, ko tudi najvišji predstavniki naše države omalovažujejo doprinos koroških Slovencev v protifašističnem boju. V tem primeru še prav posebno, ker so bile Mičejeve in Ročičjakove žrtve vključene v odporiško gibanje avstrijskih partiotov — v tako imenovano Kä-

Opozorilo Avstriji

Jugoslovanski veleposlanik v Avstriji inž. Gustav Vlahov je prejšnji teden obiskal generalnega sekretarja avstrijskega zunanjega ministrstva Heinricha Heymerleja.

Med razgovorom, ki se je nanašal na dvostranske odnose med Avstrijo in Jugoslavijo, je veleposlanik Vlahov posebej vztrajal pri tem, da mora Avstrija dati odgovor v zvezi z dovoljenjem za izročitev odlikovanj avstrijskim brcem, ki so se borili v vrstah narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije in ki jih je Jugoslavija odlikovala že ob 25-letnici osvoboditve. Prav tako pa je veleposlanik Vlahov zahteval odgovor tudi v zvezi z zahtevo po obnovitvi spomenika padlim partizanom v Robežu na Koroškem, ki so ga nacionalisti razstrelili leta 1973.

Veleposlanik Vlahov je poudaril, da sta omenjeni vprašanji še posebej pomembni letos, ko praznujemo 30-letnico zmage nad fašizmom.

ferjevo skupino iz Ettendorfa in je tu vidna povezava slovenskega in avstrijskega gibanja, katerih obeh cilj je bila osvoboditev izpod nacističnega jarma in s tem svoboda domovine.

In za resnično svobodo domovine so padli v borbi proti nacizmu iz te okolice še trije Rojakovi sinovi, sta dala svoje življenje v taborišču smrti predsednik domačega prosvetnega društva Janez Mohor in domačin kaplan Anton Kutej ter končno ni se vrnil iz partizanov Lado Picej. Šest žena in sedem mož, torej 13 žrtev iz neposredne okolice — to je tako časten doprinos v boju proti nasilju, da se vsi še premalo zavedamo pomena in vrednote tega doprinosa, ki nas majhno narodno skupnost napravi

(Dalje na 8. strani)

Skupen posvet koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov

V soboto 12. aprila 1975 so se v Brucku ob Muri sestali na skupnem posvetu in izjavili izkušnji predstavniki obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev — Zveze slovenskih organizacij na Koroškem in Narodnega sveta koroških Slovencev — ter Hrvatskega kulturnega društva na Gradiščanskem.

Po izčrpnem posvetovanju o trenutnem položaju slovenske manjšine na Koroškem in hrvatske manjšine na Gradiščanskem je prišlo pri oceni dosedanjega izvajanja člena 7 državne pogodbe v vseh bistvenih vprašanjih do polne skladnosti in do soglasnih sklepov glede bodočih skupnih ukrepov ter koordinirane nastopanja.

Opera SNG iz Ljubljane gostuje spet v Celovcu

Na povabilo Slovenske prosvetne zveze bo ansambel Opere SNG iz Ljubljane v nedeljo 27. aprila 1975 gostoval v Celovcu ter ob 15. uri v Mestnem gledališču uprizoril

komično opero Bedriha Smetane

Prodana nevesta

Ljubitelji operne umetnosti pristrčno vabljeni na to jubilejno 500. predstavo „Prodane neveste“ v izvedbi ljubljanskega opernega ansambla!

Vstopnice v predprodaji pri krajevnih prosvetnih društvih in v pisarni Slovenske prosvetne zveze ter eno uro pred predstavo pri blagajni Mestnega gledališča. Za dijake slovenske gimnazije izreden popust (vstopnice po 10 šilingov).

Slovenska prosvetna zveza

Manjšine naj bodo most ki vodi k miru in sodelovanju

Odbor OZN za odpravo rasne diskriminacije, ki obravnava tudi diskriminacijo narodnih manjšin in o katerega letošnjem zasedanju smo poročali že v zadnji številki našega lista, je razpravljal prejšnji teden o poročilu jugoslovanske vlade o izvajanju določil mednarodne konvencije o odpravljanju vseh oblik rasne diskriminacije.

Stalni jugoslovanski predstavnik v Združenih narodih Jakša Petrič je dejal, da Jugoslavija dosledno izvaja določila omenjene konvencije tako v svoji zakonodaji kot tudi v praksi. Pri tem je zlasti opozoril na nove ustave jugoslovanske federacije in posameznih republik ter pokrajin, v katerih je uzakonjena skupnost enakopravnih narodov in narodnosti.

Jugoslovanski predstavnik pa je opozoril tudi na nevarne pojave v raznih drugih državah ter dejal, da živimo v času, ko se v svetu in v Evropi po eni strani krepijo procesi medsebojne odvisnosti, pa tudi dosledna potreba po miroljubnem sožitju; po drugi strani pa smo tudi priče oživljanja fašistične dejavnosti. Vse oblike rasnega sovraštva kratijo pravice narodov, narodnosti, narodnostnih manjšin, hkrati pa je to sovraštvo tudi plodna podlaga in instrument reakcijskih sil, vojne in podcenjevanja, ki ga narekujejo znane fašistične metode nasilja in terorja.

„Zato pozivamo vsako državo,“ je naglasil Jakša Petrič, „naj doma, pa tudi na mednarodni ravni, v celoti izvaja napredna načela in konvencije, saj bodo te države le tako lahko zmanjšale moč fašističnih sil. S tem tudi ne bodo dovolile, da bi ravnanje z nekaterimi narodi, narodnostmi in manjšinami postalo vzrok napetosti in sovraštvi, temveč bo vse bolj postajalo most, ki vodi k miru in sodelovanju.“

Smo zavedni Slovenci in lojalni avstrijski državljani

Letno zborovanje avstrijskih katoliških publicistov, ki je bilo ob koncu minulega tedna v Tinjah, se je seveda moralo precej obširno baviti s koroškim manjšinskim vprašanjem, kajti sicer ne bi bilo dovolj zanimivo. Izgleda, da postaja manjšinska problematika vsebolj manevrsko-taktično področje določenih krogov, da bi z ustreznimi izjavami spravili koroške Slovence pod pritisk manipuliranega javnega mnenja.

Če smatra *Kleine Zeitung* tinjsko zborovanje za „pokušnjo“ po deželnem glavarju Wagnerju zasnovanega koroškega omizja, potem je bilo zelo v redu, da smo koroški Slovenci — razen redkih posameznikov — rekli, da v tako pisano družino ne gremo, ker so za nas partnerji le tisti, ki so v imenu države podpisali državno pogodbo in s tem naše pravice.

Kako si pravzaprav predstavlja gospod generalni direktor in predsednik zveze katoliških publicistov Avstrije Hanns Sassmann (ki je menda nekoč — četudi ironično — izjavil, da predstavlja s svojim imenom SASSmann SA in SS obenem) rešitev manjšinskega vprašanja, ko pravi, da je to patriotska naloga (za Avstrijo), v isti sapi pa postavlja, da stoji državljanska zavest nad narodno zavestjo. Tako vrednotenje je za manjšino nesprejemljivo, ker bi na široko odprlo vrata pojačeni asimilaciji koroških Slovencev. Zato moramo tako postavljanje najostreje zavrniti, saj bi se sicer dnevno znašli pred očitkom naših nasprotnikov: „Niste dobri Avstrijci, ker hočete vaše pravice; sicer je pa že vse preko mere izpolnjeno.“

Ravno katoliška publicistika je v zvezi z zakonom o splavu državo ostro napadla in ji — čeprav zakon splava ne zahteva, marveč ga samo dovoljuje — odrekla pravico do takega ravnanja. Fritz Csoklich je 24. 1. 1974 v svojem listu zapisal, da je bilo na avstrijski sinodi povedano: „Katoličani se po sklepu za terminski rešitev ne bi mogli več identificirati s to državo.“ Od koroških Slovencev pa naj bi se po subjektivnih merilih v prvi vrsti zahtevala državljanska zavest in šele potem naj bi se smeli zavedati tudi svoje narodnosti. Tako teza bi dejansko rešila naše vprašanje v smislu množičnega splava naše narodne skupnosti. Vsaka narodnost in torej tudi slovenska je kakor jezik dobrina, zato ne moremo dopustiti takega vrednotenja, kot si ga je dovolil predsednik Sassmann. Če že hoče vrednotiti, potem bi moral nujno postaviti narodno in državljansko zavest enakovredno na isto raven. To dela tudi avstrijska ustava, ko (vsaj na papirju) določa, da so vsi državljani ne glede na raso, jezik ali veroizpoved pred zakonom enaki. Ker je jezik spoznaven del narodnosti in s tem osebnosti posameznika, nikakor ne more stati pod državljansko zavestjo. To zavest pa more država okrepiti s tem, da vestno izpolni to, kar je podpisala.

Zaradi nekega idealiziranega „Österreich-Bewußtsein“ povedati z očitnim namigom na slovensko narodno skupnost na Koroškem, da ranžira „Staatsbewußtsein vor dem Volksbewußtsein“, je po temlakem — ker za nemško govorečega Avstrijca v tem ni razlike — samo dobro postavljen trditelj v smeri ustrahovanja in nadaljnjega pospe-

ševanja raznarodovalnega procesa. Za koroške Slovence velja, da so s tem, da ostanejo Slovenci, tudi svoje prispevali k zahtevi, biti dobri državljani; eno predpostavljajo in dopolnjuje drugo. Za Avstrijce nemške narodnosti — če je dr. Sassmann morda le menil tudi te — pa se sme trditi, da bi se njihova državna zavest utrdila, če bi bile v

Avstriji izpolnjene vse prevzete obveznosti do narodnih manjšin po črki in duhu člena 7 državne pogodbe. Tedaj bi namreč tudi spoznali, da je bila usodna napaka, da so merodajni politiki tako klavarno kapitulirali pred nemškim nacionalizmom in s tem podprli njegov razmah.

Ob takšnem zadržanju, kot ga trenutno kažejo v parlamentu in v deželnem zboru zastopane stranke do manjšine, bi — kakor je pred nedavnim ugotovil bivši predsednik koroške delavske zbornice dr. Paul Truppe — po letu 1945 nikakor ne prišlo do podpisa državne pogodbe. Določen del zastuge ali bolje krivde pri izoblikovanju takšnega zadržanja strank pa imajo zaradi oblikovanja javnega mnenja tudi množična občila, predvsem časopisi. Zlasti desničarskemu nemškemu tisku na Koroškem ni mogoče prihraniti očitka, da nikdar ni kazal naklonjenosti do upravičenih zahtev manjšine, marveč je bila manjšina le tarča stalnim napadom s te strani.

Tudi sofisticirano postavljanje sinodala slovenske narodnosti dr. Valentina Inzka z zatrditvijo, da koroška slovenska manjšina ni jugoslovanska manjšina („ker živimo koroški Slovenci v Avstriji in nikdar nismo živeli v Jugoslaviji“), je nesprejemljivo in napeljuje vodo na mlin tistim, ki hočejo onemogočiti vsak stik z matičnim narodom in njegovo državo. Koroški Slovenci smo, ker živimo v Avstriji, jasno Avstrijci, smo pa, ker živi naš matični narod v Sloveniji in je Slovenija del Jugoslavije, ne samo po jugoslovanski terminologiji, temveč po vseh mednarodnih pravilih pravtako tudi jugoslovanska manjšina. Deželni glavar Wagner je na neki tiskovni konferenci dejal, da ni svetovalec manjšine. Do tega pomembnega spoznanja bi se moral dokopati po malem tudi sinodal dr. Valentin Inzko.

RK

Kmetijski sejem v Kranju

Do nedelje še traja na razstavišču v Kranju XIV. mednarodni spomladanski kmetijski sejem, ki je bil odprt pred tednom dni. Na njem sodeluje skupno nad 90 razstavljalcev, od tega 25 tujih, ki zastopajo lepo število podjetij iz Avstrije, Italije, Zvezne republike Nemčije, Združenih držav Amerike, Japonske, Indije in drugih dežel, tako da predstavlja obiskovalcem sejma svoje proizvode več kot 200 proizvajalcev iz Jugoslavije in inozemstva.

Spomladanski kmetijski sejem v Kranju postaja vse bolj prireditelj, ki je namenjena kmetijskim proizvajalcem, ki želijo modernizirati svojo delovno opremo in sredstva ter urediti svoj dom. Ni več sejem, na katerem bi svoje izdel-

ke razstavljala in prodajala samo podjetja iz Gorenjske in Slovenije, temveč je to že prireditelj, na kateri se predstavljajo proizvajalci iz cele Jugoslavije in predvsem tudi iz številnih tujih držav. Pa tudi obiskovalci prihajajo iz cele Slovenije in celo iz drugih jugoslovanskih republik, zlasti iz sosednje Hrvaške.

Sejem iz leta v leto napreduje tako po obsežnosti razstavnih površin, kakor po izbiri blaga. Letos so zasedene tudi vse stranske hale, ki v preteklosti za ta sejem še niso bile izkoriščene poleg tega pa je s kmetijsko mehanizacijo zasedenega nad 2000 m² več zunanega razstavnega prostora. Tako je na skupno 7500 m² sejemskih površin v zaprtih pro-

storih razstavljeno blago široke potrošnje, kot so pohištvo in dekorativa, metrsko blago in konfekcija, gospodinski stroji in akustični aparati, prehranbeni izdelki, potrebščine za šport in razvedrilo itd. Poleg tega je tu še razna drobna kmetijska mehanizacija, orodje in razni obdelovalni stroji, primerni za domačo uporabo in obrt. Precej večja je tudi izbira gradbenega materiala. 8000 m² zunanega razstavnega prostora je zasedenega z vsemi vrstami kmetijskih strojev, z motornimi vozili in opremo za gošpodarska poslovanja.

Tako sleherni kmetijski proizvajalec in potrošnik lahko najde na sejmu nekaj za svoje potrebe, in to ob pestri ponudbi in po ugodnih cenah.

Graški sejem in „Leto ženske“

Graški sejem se lahko ponaša s tem, da je vlogi žene v poklicnem življenju (kot podjetnici na industrijskem, trgovskem in obrtnem področju) in v zasebnem življenju (kot gospodinj in materi) vedno izkazoval dolžno spoštovanje in je njenim nabavnim potrebam pri vsakem sejmu odredil ustrezno važno mesto, pri čemer izjemoma enkrat ne bi se opirali na tu- in inozemske številke, ki izkazujejo bolj ali manj merodajne odstotke o tem, kakšen delež družinskega dohodka ali obratnega dobička žena upravlja, nalaga ali izdaja.

„Leto ženske“, ki ga primerno obhajajo na celem svetu, upravičuje vprašanje, kaj v posebnem primeru stori graški sejem za dostojno proslavitev tega dogodka.

Če pustimo enkrat ob strani ženo v poklicu, katere s podjetjem povezane investicije so vendar prav tako lahko zadeva moških, potem se lahko omejimo na ženo v zasebnem življenju.

Kot gospodinja in mati izpolnjuje naloge in opravlja dela, ki jih ni mogoče stisniti v 40-urni teden; ona nosi glavno breme za blaginjo njene družine in ima pravico do tega, da se njeno delo prizna in olajša! Ta olajšava predstavlja že zdavnaj stalno programsko točko in koncepcijo graškega sejma, ki vse v to področje spadajoče produkte, aparate, naprave, cele kuhinjske opreme itd. že leta sem predstavlja v čedalje bogatejši izbiri, v komaj še prekosljivi mednarodni ponudbi, naj gre potem za področje prehrane (kuhinjske stroje in naprave najnovejše tehnične perfekcije in mnogo drugega več) ali za področje stanovanjske potrebe mehanične zvrsti (sesalce za prah, čistilne naprave itd.).

Vsi v okviru „raja gospodinj“ združeni predmeti so namenjeni izključno temu, da bi gospodinja olajšali vsakdanje življenje in ji vsaj priložnostno zagotovili prost čas in oddih. In kar zadeva mater: žena naj ne bi v prostem času samo svojemu možu in svoji družini nudila oddih in udobje, marveč ima tudi sama pravico do tega. Tej zahtevi ustreza v Gradcu tradicionalno bogata strokovna razstava pohištva in stanovanjske opreme, tukaj najde vse, kar služi miru in udobnosti, razumljivo tudi perilo vseh vrst, zavese, preproge, svetila in ne nazadnje kompleten izbor možnosti za olajšanje prostega časa (glasbene instrumente, televizorje, radio aparate, stereo, foto film itd.).

„Ersatzjuden“

Na nedavni prireditvi „Ustni časopis“ v Slovenj Gradcu je — kakor smo kratko že poročali — sodeloval tudi predsednik ZSO dr. Franci Zwitter, ki je o aktualnih vprašanjih in o položaju slovenske narodne skupnosti na Koroškem povedal naslednje:

Morda boste najbolje razumeli današnji položaj na Koroškem, če prikažem razlike med vašo današnjo slavnostjo tukaj v Slovenj Gradcu, ko ste se spomnili 30. obletnice antifašističnega boja in odprli razstavo, ter spominskih proslavami pri nas na Koroškem. Pri nas v Avstriji sploh je tako, kot da ne bi bilo nikdar okupacije naše države, kakor da zavezniki ne bi nikdar zahtevali, da mora tudi Avstrija sodelovati v antifašističnem boju, če hoče doseči spet svojo neodvisnost. Pri nas ne praznujejo uspehov antifašističnega boja, ampak se zbirajo 30 let po osvoboditvi bivši esesovci na zborovanjih; pri nas ne odkrivajo spomenikov borcem za svobodo, ampak razstreljujejo in poganjajo v zrak spomenike padlim partizanom.

To je današnja slika Koroške in v tem vzdušju smo se znašli koroški Slovenci pri zadnjih volitvah. Vsa barba koroških strank se je vodila na hrblju slovenske narodne skupnosti; mošćanske stranke in socialistična stranka so tekmovale, kdo je bolj nacionalističen in kdo bolj odločen in bolj neizprosni v odrekanju pravic koroškimi Slovincem. Tako lahko trdim, da je današnji položaj koroških Slovencev podoben položaju leta 1920 ali leta 1937 in 1938 in končno v letu 1945, ko imamo spet strnjeno fronto vseh nemških strank in nemških sil proti slovenski narodni skupnosti, ki je nočejo priznati kot del avstrijske države, marveč jo dolžijo nezvestobe do države in iredentizma ter jo s tem poliskajo v absolutno izolacijo in v geto, kakor so nekdaj nacisti potisnili v geto žide. Danes smo v Avstriji za nemške nacionaliste in neonacistične koroški Slovenci in gradščanski Hrvati „Ersatzjuden“.

Takšna je resnična situacija danes na Koroškem — ne samo med volitvami, tudi po volitvah. Saj je zelo značilno, da je ob otvoritvi novega deželnega zbora sodeloval predsednik za potrebno, da je ponovil besede bivšega deželnega glavarja Wedeniga pred 30 leti, ko je po prvih volitvah v Avstriji govoril, da je posebno vesel in ponosen, ker se je samo nekaj nad 1000 Slovencev odločilo za iredentistično stranko. Pri tem je poudaril, da se mu zdi potrebno opozoriti na to izjavo „ob danem povodu“, to je po volitvah, češar ni mogoče razumeti drugače, kakor da ima „Koroško enotno listo“, za katero je bilo danih 6150 glasov, za „iredentistično“. To je demokracija na Koroškem. To pomeni nov hud pritisk na manjšino, pomeni njeno izobčenje iz avstrijske države, pomeni odrekanje njene vloge posrednice med sosednjima narodoma in sosednjima državama, pomeni netenje šovinističnih čustev, ki so v zadnjih letih okužila vzdušje na Koroškem, da se koroški Slovenci v resnici čutijo ne le zapostavljeni, marveč resnično tudi ogroženi.

To smo povedali na zadnjem sestanku tudi zveznemu kanclerju Kreiskemu, ko nas je ponovno vabil, da bi se dogovorili o nadaljnji obliki reševanja. Pri tem je poudaril, da so se stranke, predvsem socialistična z najmočnejšo opozicijsko ljudsko stranko in nacionalistično svobodnjaško stranko dogovorile, da bodo brezposojno izvedle tako imenovano „preštevovanje posebne vrste“. To pa je za nas „ugotavljanje manjšine“, ki ga koroški Slovenci absolutno odklanjamo.

V normalnem vzdušju bi brez dvoma bila tudi taka oblika možna in morda celo demokracija, v prikaznem pa je taka oblika reševanja odprtih vprašanj manjšine hudo nedemokracija in namenjena le nadaljnjemu desetkanju slovenske narodne skupnosti. Koroški Slovenci vedno spet poudarjamo, in to je tudi dejstvo, da je iz zgodovine znano, kje koroški Slovenci avtohtono živimo. To je bilo avstrijskim politikom znano in jasno od nekdaj in zlasti tudi po letu 1945, ko je šlo za mejo naše republike. Tudi tedaj so točno vedeli, kje živimo koroški Slovenci. Tedaj so v vseh občinah, kjerkoli živi tudi le majhen del slovensko govorečega prebivalstva, uvedli dvojezičen pouk v šolah in se na to svojo obliko reševanja posebno sklicevali tudi na mednarodnih konferencah, ko je šlo za mejo. Koroški Slovenci smo od vsega začetka vedno spet poudarili, da je treba v vseh tistih občinah, v katerih je Avstrija tedaj uvedla dvojezično šolstvo, uresničiti tudi vsa določila iz 7. člena državne pogodbe. Pri tem pa ne smemo tudi prezreti vpliva bivše antislovenske pomenčevalne šole in zgodovinskega pritiska na koroške Slovence, ki sta kriva, da se tudi del naših zavernih ljudi še danes, 30 let po fašizmu in nacizmu, ne upa svobodno izreči o svoji narodni pripadnosti. Travme izselitve in pregona z domače zemlje naši ljudje še niso preživeli in še spet slišimo grožnje pregona, kakor smo jih čuli ob izgradnji zaradi dvojezičnih napisov, ko so šovinistične sile grozile in kričale: „Proč s Slovenci, horuk čez Ljubelj z njimi!“

Očitek nezvestobe državi, ko delijo po eni strani nezavedno Slovence ali, kakor jih imenujejo, Vindičarje v tako imenovane domovni zveze in po drugi strani Slovence v domovini sovražno in iredentistično, je nadaljnji vzrok, da v takem vzdušju od koroških Slovencev ni mogoče pričakovati svobodne odločitve o tako važnem vprašanju. Če bi končno koroški Slovenci danes pristali na tako ugotavljanje manjšine, bi s tem praktično priznali vso dosedanje pomenčevalno politiko oziroma rezultate te politike in vsa ljudska štetja, ki jih do danes nikdar nismo priznali, ker niso nikdar potekala v taki obliki, da bi jih lahko priznali. Končno bi tako ugotavljanje lahko ponavljali vedno in bi po vsakih 10 ali morda že po vsakih treh letih imeli ponovno ugotavljanje, ponevne plebiscit in bi se naše ljudstvo ponovno moralo izreči o svoji narodni pripadnosti.

To so — mimo dejstva, da v državni pogodbi tako ugotavljanje nikjer ni predvideno in da je za reševanje 7. člena odločilno stanje ob podpisu državne pogodbe maja 1955 — momenti, to so vzroki, zakaj koroški Slovenci take oblike reševanja naših življenjskih vprašanj ne moremo sprejeti in da bomo absolutno odklonili; če pa bi ugotavljanje kljub naši odklonitvi resnično izvedli, bomo tako obliko priveli do absurda.

Misel „Prodane neveste“ kot narodnega in umetniškega dela

„PRODANA NEVESTA“
Rajko Koritnik v vlogi Janka

„Prodane neveste“ — to najbolj veselo Smetanovo delo — je že po svojem nastanku pravi poletni cvet. Smetana ga je ustvarjal v prvem vzponu svojih dramskih moči, ko je črpal iz še nedotaknjenih izvirnov. Zato je ustvaril tako sveže delo, ki ga zmora samo mladost. Tudi radost tega dela je izvirala iz prav tako čistih virov. Hotel je ustvariti tipično češko narodno delo, ki je že zaradi narave češkega naroda moralo biti veselo. Vse pa je bilo še okrepljeno s tem, da je imelo to delo vsebino s kmečkega življenja. Takrat so bila češka mesta še pod močnim nemškim pritiskom, narodna zavest pa je med ljudstvom ostala nedotaknjena.

Narodna češka opera je potemtakem črpala iz ljudskega življenja. Poleg tega pa je vas Smetano vedno privlačevala ne le zaradi svoje češkosti, temveč tudi zaradi svoje veselosti. Zdi se, da je v njegovih mislih o češki vasi vedno sijalo sonce, ki je osvetljevalo ne le naravo, temveč tudi ljudi, ki so v njej živeli, in jih barvalo z zlatom. Tako mu je vas bleščala v polnem sijaju in ga ogrevala s posebno toplino. Zato mu je bila tudi opera iz vaškega življenja početje radosti.

Končno pa ga je to delo veselilo tudi po umetniški plati. Znano je, kako je v Weimarju delovala nanj misel o ustvaritvi moderne komične opere. To je bila tudi po umetniški strani privlačna naloga, saj je bil njen pomen v tem, da je bilo sodobno romantično ustvarjanje — skoraj izključno tragično — dopolnjeno s humorjem novega človeka. Tako je ob komponiranju „Prodane neveste“ v Smetani mnogo pobud zbujalo ta radostni ton, s katerim nas ta opera najbolj neposredno očara.

Poleg tega vidimo, da je bila vsa ta radost, izvirajoča iz narodnega, osebnega ali umetniškega vira, mišljena in doživeta resno. „Prodane neveste“ ni niti za hip burleska in ni bila ustvarjena le zaradi zabave občinstva. To umetniško delo je kljub vsej veselosti v vseh pogledih resno. Njegovo veselje ni rojeno iz šal, ve-

selih prizorov in podobnih pomožnih sredstev tako imenovane komike. Če nekatera manjša, zlasti nemška gledališča „Prodane neveste“ uprizorjajo tako, da bi ugodili zahtevam občinstva po ceni komiki, je to popolna poneverba dela tako z umetniške, pa tudi ljudske in narodne plati. Smetana je bil preresen umetnik, da bi služil tako nizkim nalogam.

Zato ga je tudi navdihnila misel weimarskega kroga, da bi ustvaril novo, moderno glasbeno komedijo, toda nikakor parodično, ki bi karikirala in pretiravala po običaju stare buffo opere, temveč življenjsko, realistično, resnično, z notranjim, čustvenim, toplim humorjem. Humor v „Prodani nevesti“ izvira iz srečnega, jasnega pogleda na svet, ne pa iz zasmehovanja tega sveta. Vsi ti ljudje, ne le Janko in Marinka, temveč tudi dobričina Vašek, trpijo, kakor je to pač v življenju, vendar pa je vse obliko s srečnim pogledom na svet in ogreto s toplino sočutja, tako da ta podoba tudi nas ogreje in osreči. To je poglavitna skrivnost Smetanovega humorja, v tem pa je tudi njegova velika umetniška vrednost.

Vse to je še okrepljeno z vsem drugim, kar je vplivalo na Smetano pri ustvarjanju „Prodane neveste“. V češki umetnosti je povsem neznan ton, ki se pojavlja v umetnosti drugih narodov, to je zasmehovanje kmečkega človeka kot manj vrednega, ne preveč bistrega in v obnašanju neotesanega. To je bilo v češki umetnosti povsem izključeno, saj je bil kmečki človek jedro naroda. Nasprotno, v češki umetnosti bomo srečali kvečjemu zasmehovanje meščana zaradi njegove izrojenosti in drobnjarkarstva, katerim je kot ideal postavljeno nasproti zdravo življenje in prepričanje kmečkega človeka. In zato „Prodane neveste“ ni mogla biti in ni ka-

rikatura in zasmehovanje kmečkega življenja, temveč nasprotno — njegovo poveljevanje.

To moramo zlasti poudariti, ker v tujini zaradi nerazumevanja zelo mnogokrat preneajo najbolj komični figuri dela — Kecal in Vaška. Iz prvega delajo postavbo, ki se zdi, kakor da bi morala biti vsej okolici za beba, iz drugega pa skovraju duševnega degeneriranja in idiota. To je nemogoče ravnanje ne le umet-

niško, ker kvari umetniški slog dela, njegovo naravnost in plemenitost, temveč zadeva tudi Smetanovo ljudsko občutje, ki mu tuja nesreča ali celo duševna motnja ne bi mogli biti smešni. V češki interpretaciji je Vašek povsem naravna postava: mladenič, ki mu narava resda ni podarila preveč pameti, je pa dober fant, ki zares doživlja vse, kar se z njim dogaja. Tudi Kecal v češki interpretaciji deluje ravno s svojo resnostjo in dostojanstvenostjo, s katerima želi ugajati svoji okolici in zato na koncu njegov poraz še močneje učinkuje. To češko obravnavanje je neločljivo povezano s celotnim umetniškim umevanjem Smetanovega dela in ga zato ni mogoče svojevoljno zamenjati z drugim, če nečemo skvariti sloga tega dela. Tako bomo spoznali, kako sijajen, človeški, prisrčen in toplej je Smetanov humor v tej operi.

Iz značaja tega humorja raste tudi celotna zgradba dela. Njeno dramsko jedro je ustvarjanje živih, jasnih, konkretnih tipov: taka sta srečna zaljubljenca, taki sta obe komični figuri, pa tudi manjši liki so vsi jasno okarakterizirani. Ravno tako živo so ustvarjeni ljudski prizori, pa naj bo to ljudstvo v veselem razpoloženju na križpotju, ali pa v dramski akciji ob navidezni prodaji neveste. Imitacija je Smetanova večšina, s katero nas pridobi za svoj humor, hkrati pa nas zna pripraviti do tega, da mu podležemo brez odpora.

To dokazuje že mojstrska uvertura, ki nas ne osvoji toliko s svojo idejno vsebino, kolikor s svojo živostjo, in to tako, da sploh ne razmišljamo in se povsem nagonsko predajamo čaru te brezmejno radostne glasbe. Ta umetnost pa je še bolj zanimiva, ker je bila rojena v dobi, ki se je izogibala temu popolnemu vplivanju. Smetana z glasbo docela do-

„PRODANA NEVESTA“
Vilma Bukovčeva v vlogi Marinke

seže cilj. To velja tudi za prvi zbor „Zakaj veseli bi ne peli, dokler bog nam zdravje da“. Ze besedilo je za Smetano značilno. V njem je izražena preprosta, pa zdrava narodna filozofija, ki je skladatelju omogočila dati glasbi ton čistega, srečnega veselja, ki preide tudi na nas in nas imenito pripravi na vse veselo, kar bo prišlo. Pomembni so tudi zaključni dejanji. V njih veselje, ki narašča med celotnim dejanjem, doseže vrhunec — zlasti v prvem dejanju, kjer se tako rekoč vsa vas prepusti viharne- mu plesu. In na koncu, po ganljivem prizoru sprave med očetom in sinom, vse sence resnosti hitro splahnijo in topla radost zajame vse sodelujoče — na odru in v avditoriju.

To je misel „Prodane neveste“ kot narodnega in umetniškega dela. V narodnem smislu je to prenos češke radosti, češke demokratičnosti, češke življenjske filozofije v živo in realistično podobo življenja. Čehi vidijo v „Prodni nevesti“ več kot le zabavno delo. Čeprav v njej ni nobene direktne besede o patriotizmu ali o čeških težnjah, je „Prodane neveste“ zlasti v času boja za narodov obstoj naredila neprecenljivo uslugo vsem, saj jim je dajala radost in zaupanje in tako krepila za boj potrebno moč. Zato so Čehi z navdušenjem gledali to delo ravno takrat, ko jim je bilo najbolj hudo. Tujec ni mogel razumeti, kaj vse je mogoče razbrati iz nedolžne zgodbe o Marinki in Janku, Kecalu in Vašku, toda češkemu narodu je govoril duh češkega ljudstva, njegova najvišja beseda, ki ga je obdržala v vseh viharjih zgodovine: ne obupajte, bodite veseli, ker boste tedaj nepremagljivi.

Vendar pa je humor „Prodane neveste“ tudi v svetovni glasbeni kulturi dobil pomembno mesto. Od Mozarta naprej ni bilo dela, ni bilo mojstra, ki bi s toliko umetniške elegancije, a tudi sveže neposrednosti znal osrečiti svet s tako toplim, iskrenim in milim humorjem, kot je to storil ustvarjalec „Prodane neveste“.

Izraz solidarnosti s Slovenci v zamejstvu

O proslavah ob 30. obletnici osvoboditve v Sloveniji je predsednik ljubljanske mesne konference SZDL Jože Smole dejal, da udeležba na teh proslavah ni pasivno dejanje, pač pa manifestacija, ki ima tako notranjepolitični kot zunanjepolitični pomen. Vsebinsko prireditev bo izraz dosežkov tridesetletnega razvoja, bo obramba resnice o narodnoosvobodilni borbi, bo protest proti dviganju fašizma v mnogih deželah, bo pa — kakor je naglasil Jože Smole — tudi izraz solidarnosti s Slovenci v zamejstvu kakor tudi podpora vsem narodom po svetu, ki se borijo za politično enakopravnost in pravičnejše ekonomske odnose.

„OKROGLA MIZA“ V BEOGRADU:

Koroški Slovenci nimajo pravic

ki jim pripadajo po državni pogodbi

V Beogradu je bila prejšnji teden „okrogla miza“ o odnosu evropskih držav do držav v razvoju, v delu katere je sodelovalo 71 predstavnikov 41 komunističnih, socialističnih, socialdemokratskih in delavskih strank Evrope ter delegacije fronte narodne osvoboditve Alžirije.

V tridnevni razpravi so ugotovili, da nove oblike izkoriščanja v svetu poglobljajo že desetletja trajajoči prepadi med razvitimi državami in deželami v razvoju in je zato naloga vseh naprednih sil v Evropi in v svetu, da skušajo s skupnimi močmi najti pot za nove, enakopravnejše in pravičnejše odnose med manjšino in večino človeštva. Poudarili so, da je bolj enakopravno in učinkovitejše sodelovanje Evrope z deželami v razvoju objektivno mogoče in politično nujno, kajti nadaljnje poglobljanje razlik

med gospodarsko razvitimi in deželami v razvoju nosi v sebi veliko nevarnost za popuščanje napetosti in sporazumevanje ter za mir in varnost v svetu.

Po splošnem prepričanju kapitalistične države že zdaleč niso storile dovolj, da bi s pomočjo deželam v razvoju nadoknadile vse tisto, kar so iz teh dežel izkoriščale za lastni razvoj in hkrati sejale tam revščino, lakoto in zaostalost.

Predstavnik KP Avstrije dr. Kurt Weiss je na zborovanju govoril o pomoči, ki jo državam v razvoju daje Avstrija. Ob tej priložnosti pa je opozoril tudi na položaj koroških Slovencev. Poudaril je stališče svoje stranke in dejal, da je le-ta vedno podpirala pravice slovenske manjšine; ugotovil pa je tudi, da koroški Slovenci 30 let po zmagi nad fašizmom še vedno ne uživajo pravic, ki jim pripadajo po državni pogodbi.

betonske prostore. Še preden so pridržali v mesto angleški tanki, so kriki utopljenec zamrli v betonskih obokih. Na gladini so se razblinjali mehurčki, odsev poslednjih vzdihov...

Brigade IV. armade in 30. divizije so se že spuščale v mesto, čeprav je na obrobju mesta na Opčinah še vedno divjala bitka s tri tisoč Nemci. Po ulicah so zaškrpale gosence tankovske brigade. Hitela je proti Svetemu Justu, močno utrjeni postojanki, ki se ni hotela vdati Jugoslovanom.

Po mestu je gorelo nešteto kamionov, votli poki eksplozij so naznanjali razkroj in agonijo prej tako ohole „najboljše“ armade sveta. Topničarji IV. armade so kar izza vogalov tolkli v zidove kasarn in jurišali skozi nastale luknje, dokler se niso dvignile bele zastave.

Blisku se je zdelo, da se vse dogaja kot v filmu. Videl je, na stotine ujetih Nemcev. Videl je partizanske borce, ki so imeli do komolcev ročnih ur. Veselje, opoj zmage in obup premaganih...

Pod noč sta se z Greifom sestala s komandantom 30. divizije, Bavecem. Povedal jima je, da je Bazoviška brigada pretrpela na Opčinah hude izgube. Med naskokom na zagrizene Nemce je padel brigadni komandant Nemgar. Takrat se ni bil napil, čeprav je bilo vina na pretek in so bile podzemne utrdbne mnogo bolj grozne kot v Gorenji vasi. Z njim vred je padlo mnogo dobrih borcev, ki so prestali v hosti po dve ali tri zime in izkravali zadnji dan pred obalami slovenskega morja... Več ko dvesto jih je padlo...

Bavec ni bil nič kaj dobre volje. Medtem ko so se njegovi vojaki objemali s pešaki, topničarji in tankisti z juga, z Bosanci, Srbi, Hrvati in Črnogorci ter vzklikali bratstvu, svobodi in revoluciji, je doživel nekaj neprijetnega. Topničarji nekega diviziona so bili napak usmerili naval ter

udarili namesto po Nemcih po njegovih. Ko se je šel pritožiti v divizijski štab, ga komandant — polkovnik kot kapetana sploh ni maral sprejeti in poslušati. Zavedel se je: voditelji redne vojske jih imajo za gverilce in jih podcenjujejo. Prva grenka kaplja mu je orosila jutro svobode...

16

Kraško vasico nad Soško dolino je zagnil mrak. Zazarele so luči mesta. Gorica, je pomislil Pemc. Stal je zamišljen ob oknu in čakal na komandante brigad, da bi se pogovorili o napadu. Bil je zadovoljen, da je divizija vzdržala najhušo preskušnjo. Vrzeli v njej so zapolnili novi borci, ki so hoteli sodelovati vsaj v končnih bojih. Nekateri so jim rekli „majski hrošči“, toda Pemcu so bili vseeno dobrodošli.

Kapetan Svoboda mu je poročal, da se vrste sovražnikov razkrajajo, četniki pa so kljub temu še zelo nevarni. Že nekaj dni so se valile njihove kolone proti Soči. Čez nekaj dni bo zavladala tišina miru. Utihišlo bo orožje. Pemc je računal, kako bi izvedli napad, da bi izgubili čim manj ljudi. Na pragu svobode se mu je zdelo škoda vsakega borca bolj kot kdajkoli prej.

Pri vdoru v dolino je bil v boju s četniki prestreljen skozi pljuča divizijski komisar Iztok. Zaman se je veselil, kako bodo osvobodili Gorico. Na polomljenem vozu so ga odpeljali v zasilno bolnišnico.

Prihajali so komandanti in s njimi operativni oficirji. Prišel je tudi komandant Prešernove kapetan Mirko in z njim poročnik Orlov. Kar visela sta na konjih. Priskrbela sta si ju, ko so se vračali čez progo, kjer so bili oddali ranjenec. Bila sta zdelana in neprespana.

Orlov se je bil odlikoval v boju s četniki. Ko so jih v Bukovju napadli ob spremljanju divizijske godbe, je prvi

ZONE SVETINA

275

UKANA

TRETTA KNJIGA

Nekaj kilometrov za vasjo sta našla brigadni štab. Sprejel ju je visok komandant, košat major. Greif mu je komaj dokazal, da je tudi on major, poveljnik komande mesta, in da je s te strani pot prosta, ker ni več sovražnika. Toda ni jima zaupal. Bila sta v civilnih oblekah, z nemškim orožjem. Toliko da ju ni dal razorožiti. Začetne težave, je pomislil Blisk. Kakašen hudič bo šele potem, ko pridejo Angleži!

Naposled sta ga le prepričala, da lahko z brigado krene v mesto.

Nazaj grede sta se srečala z enotami Bazoviške brigade in bataljoni KNOJ. Izvedela sta, da skupaj s Tržičani zavzemajo justično palačo in zapore Coroneo. Tam so se esesovci zatekli v labirint kletnih prostorov, od koder so se obupno branili. Vijugasti rovi so onemogočali miniranje.

„Zakaj pa imamo gasilce?“ se je spomnil Greif. „Celo organizirani so v četah odpor!“

V dobri uri so bili gasilci s svojimi brizgalnami na prizoršču boja. Eksplozije so utihnile. Gasilci so privlekli nešteto cevi in jeli kletne prostore polniti z vodo. Kmalu so se nekateri esesovci premislili: utopitev ne bi bila junaška smrt... Brez orožja so prihajali drug za drugim iz rogov z dvignjenimi rokami. Nekateri pa so se v rovih sami ustrelili. Brizgalne so pele, voda je klokotala in vse bolj zalivala

za oddih in razvedrilo

LUIGI MANIPIERRI

Moja sreča

Sedel sem v veži velikega hotela in nervozno kadil. Ura je bila že štiri. Pričakoval sem nekega svojega prijatelja iz mladosti. To pot sva se srečala čisto slučajno. Moj založnik mi je poslal pismo. Rokopis mu je bil znan. „Z največjim zadovoljstvom sem prebral Tvoj najnovejši roman. Tako sem zdaj prepričan, da Te bom našel. Ti si Dario Severi, moj prijatelj iz prvih otroških let. Spoznal sem Te, čeprav si se skril za drugačnim imenom.“

Odgovoril sem založniku in tako sva se dogovorila, da se bova našla v tem starem, velikem hotelu, v katerem sem tolikokrat stanoval in nisem vedel, da živi v bližini moj stari prijatelj Vittorio Landi.

Neki kapetan, velik, suh in svetlo las mi je prišel nasproti. Brez besed sva se objela. Pozorno sva se gledala. Ko sva se zadnjič videla, sva bila še mlada, zdaj pa sva zrela možakarja. Deset let je preteklo in v tem času sva se precej spremenila.

„Bil sem prepričan, da te bom našel takega, kakršen si bil tedaj.“

„Kaj praviš, Vittorio? Leta, življenje, različni dogodki in življenjski boj so morali pustiti sledove! Na telesu in v duši.“

„Morda. Toda sijaj tvojih oči je isti. Eh, zdaj bi ti mogel tako mnogo povedati. Deset let...“

Vzdihnil sem. Nadaljeval je: „Spominjam se. Pred desetimi leti si bil nesmrtno zaljubljen.“

„Jaz?!“
„Da, da, zelo dobro se spominjam. Pripovedoval si mi o neki svetlolasi dami, ki ji je bilo ime Dada, če se ne motim.“

„Res je. Toda zakaj si se spomnil tega. Življenje me je potegnilo na drugo stran. Ze več let se posvečam gledališču. Se spominjaš, da sva se razšla, ko sva stopila iz šole za rezervne oficirje? Ne da bi vprašal domače, sem jih postavil pred dejstvo. Imel sem pogodbo v žepu, ljubezen v srcu in velik kup spominov.“

„In nato?“

„Nato... Nato je prišlo življenje. Hodil sem iz mesta v mesto. Ploskanje, uspehi, boj!“

„In ljubezen?“

„Ljubezni ni bilo. Ne! Nikoli se nisem spustil v avanturo, nikoli nisem zasledoval kake svoje ideje v tem smislu. Moja vest je čista. Nikoli nisem prevaral niti ene ženske, kajti nikoli nisem niti eni šepetal ljubezenskih izjav.“

„To me silno preseneča. No, in kaj je bilo potem?“

„V mojem življenju ni besede potem. Vse, kar je bilo včeraj, kar je danes ali kar bo jutri, vse to je pri meni povezano. Ljubil sem Dado prav tako kot Ano, Ano prav tako kot Lauro, Lauro prav tako kot Marijo. Tu ni nobene razlike.“

„Pred dvema letoma sem spoznal neko žensko, ki mi je pravila o tebi. Pisala se je Danielle Vali.“

„Danielle?! Oči je imela pepelnato-sive, njeni lasje so imeli barvo sena. To je ena izmed redkih žensk, za katero žalujem.“

„Ljubila te je.“

„Vem. To je bila hkrati edina ženska, zaradi katere sem trpel. Zakaj je bilo tako, ne bi bilo lahko povedati...“

Umolknil sem za trenutek in nadaljeval:

„Spoznal sva se na plaži v Riminiju. Isti večer sva skupaj plesala. Dva dni kasneje sva se ljubila, ko sva se vozila s čolnom. Ljubila sva se kot dva mlada človeka, ki sta šele prvič občutila strast poljubov. Nato je morala odpotovati. Bila je prva ljubezen, zaradi katere mi je bilo žal, da se morava ločiti. Obljubila sva, da se bova drug drugemu oglašala s pozdravi in pismi ter da se bova po možnosti sestajala. Nekaj časa sem preživel le v mislih na to dekle. Telefon in brzojav sta mi postala neločljiva prijatelja. O njej sem vedel malo, skoraj ničesar. Čez mesec dni, ko sem že sklenil, da bom odšel in jo poiskal, sem dobil od nje obvestilo, da se je poročila.“

Vzdihnil sem. Nato sem nadaljeval:

„Želel sem je pozabiti, toda v vsaki ženski, ki sem jo srečal v različnih mestih Italije, sem mislil, da vidim njo. Dada je bila prva ženska, ki se je izgubila, preden sem bil sit njene ljubezni. Da, uganil sem, kaj misliš. Srečala sva se nekega dne čisto slučajno v vlaku. Povabila me je, naj sedem čisto blizu nje. Spominjam se le, da sem ji zelo mnogo pripovedoval. Odločno je trdila, da je boljše tako, kot je...“

Zatem je nisem več videl.“

„In zdaj?“

„Zdaj ljubim Lilio, dekle osemnajstih let. Zanj bi dal vse, toda ves moj trud je zaman. Neka moja prijateljica je postavila na sceno eno izmed mojih dram, neko mojo komedijo. Ze drevi moram biti v Torinu, da bi prisostvoval vajam. Nato moram pripraviti roman za časopis, ki ga sam izdajam. Za poletje sem že zaseden: biti moram v Berlinu. Angažirani so me, da bom igral v nekem filmu. Kot vidiš, mi delo vzame vse, tako da nimam prostega časa. Tako zelo sem zaseden, da za ljubezen nimam časa.“

„Bravo! To se imenuje slava!“ se mi je začel čuditi. „Tudi jaz sem sanjal o slavi!“

Prekinil sem ga:

„Kaj praviš, slava? Mar je to slava, če prideš nekega večera z vsemi svojimi kovčki v neko mesto? Če hitiš v neki hotel! Nato stečeš na vrat na nos v gledališče, kjer ti je kostumer že pripravil obleko, ki jo potrebuješ za ta večer. Nato začneš igrati utrujen in s praznim želodcem...“

Ko je trpljenje končano, sledi kratkotrajno spanje v hotelu, nato pa naslednje jutro spet na vlak... In tako gre iz dneva v dan...“

Skočil mi je v besedo:

„Toda literatura te na vsak način zanima in ti je v veliko zadovoljstvo.“

„Zelo redko. Zato pa mi prinaša tako zelo mnogo razočaranja. Če si razpoložen in pišeš s srcem tisto, kar čutiš, tisto, kar ljubiš, si lahko prepričan, da te ne bo sprejel noben urednik časnika...“

Danes hočejo imeti zelo mnogo fantazije... Romani in zgodbe morajo biti polni dogodkov, prav tako kot slap, ki pada v globino in povzroča vrtoglavico pri tistih, ki ga gledajo. Ljudje, ki dajejo denar za časnike, se hočejo razvedriti in nočejo niti za trenutek, da bi jim bilo dolgčas. Kaj koga zanima, kaj ti misliš, kaj čutiš...“

„To me preseneča. Torej je vse tisto, kar pišeš, laž?“

„Niti to ni resnica, sicer pa — tako je življenje.“

„Na srečo boš poleti odšel malo v tujino. Križaril boš po morjih in se nekoliko odpočil.“

„Kakopak! Poleti bom ostal doma! Bom v svoji hišici pri svoji materi...“

Križarjenje po morjih! To se mi še nikoli ni zgodilo. Še nikoli v življenju nisem potoval dlje kot trideset kilometrov. In vedno sem potoval samo zaradi službe.“

Vittorio Landi me je pogledal z ostrim pogledom. Vse se mi je tako

DOMISLICE

- Zakon je knjiga, v kateri je prvo poglavje napisano v poeziji, druga pa v prozi.
- Najlepši spomeniki niso tisti iz bron ali železa, ampak tisti, ki jih imenujemo bolnišnice in šole.
- Monopol pomeni priti prvi in vzeti vse.
- Od zaljubljene ženske moramo vse pričakovati in vse predpostavljati.
- Če znaš prav hoditi, je vsaka pot prava.
- Pisatelj daje zabavo ljudem, ki niso dovolj duhoviti, da bi se sami zabavali.
- Kino je zavetišče za tiste, ki so se naveličali življenja.
- Ljubezen ni nič drugega, kakor žeja po uživanju ljubljene osebe.
- Podstrežje je družinski muzej in gasilčeva mora.
- Večja ljubezen staršev, ki jo izkazujejo svojim mlajšim otrokom, je posledica razočaranja, ki so jih doživeli s starejšimi.
- Ljubezen je obojestransko zaupanje; človek čuti dolžnost živeti za drugega človeka in ta naloga ga dela iz dneva v dan srečnejšega.
- Razredčiti pomeni z dodajanjem jemati.
- Slava neumnosti, kajti neumnost je večna.
- Nekateri ljudje so tako neumni, da ne znajo tega niti izkoristiti.

Senzacionalna točka

Mož je čakal na hodniku velikega cirkusa. Ni bilo videti, da bi ga kdo pričakoval. Majhen in neznačen je s povešeno glavo hodil sem ter tja pred vrati direktorjeve pisarne. Če je vzdignil glavo, da bi si ogledal katerega izmed velikih lepakov na cirkuških stenah, njegov pogled ni kazal gotovosti ali hitrega dojemanja tistega, kar je prebral. S tem nočem reči, da je bil videti neumen, toda prav gotovo bi bilo treba precej časa in mnogih besed, da bi kdo prepričal ljudi o nasprotnem.

Nič čudnega, da je moral ta mož čakati dlje kot krotilci, požiralci ognja in visokonoge balerine; prišli so za njim, a so bili pred njim poklicani v direktorjevo pisarno. Ko je naposled smel vstopiti in je direktorju slavnega cirkusa nasprotni, je v zadregi sukal v roki klobuk.

„Prišel sem...“

„Ste artist?“ je stvarno vprašal direktor.

„Tako rekoč moram reči, da sem.“

„Moj program je že popoln. Ob-

žalujem. Morda kdaj drugič.“

Artist je bil že spet pri vratih, pa se je ustavil in obrnil.

„To bi bila senzacionalna točka, gospod direktor.“

„Moj program je sestavljen iz samih senzacionalnih točk.“

„Tega, kar delam jaz, ni še nihče pokazal.“

Direktor se je papustljivo nasmešnil.

„Kaj pa pokažete vi?“

„Smrtni skok.“

„Nič novega.“

„Skočim izpod cirkuške kupole z glavo naprej v manežo.“

„Z mrežo?“

„Brez mreže.“

„Nemogoče!“

„Skočim izpod visoke kupole z glavo naprej na glavi.“

Direktor je skočil kvišku.

„Kje pa ste s to točko že nastopili?“

„Še nikjer.“

„Je to vaša prva zaposlitev?“

„Da. Pri vas, če hočete.“

„Koliko zahtevate?“

„Sto mark na dan.“

Direktor s slavnim cirkuškim imenom si je prižgal cigaro, znamenje, da ima zdaj nekaj več časa. „Pokažite mi svojo točko,“ je dejal, „če boste izpolnili, kar obljubljate, ste sprejeti v službo.“

Oba moža sta zapustila pisarno. Šla sta v veliko areno, kjer je bil zgrajen lesen bazen za pantomimo

Anekdote

Šolar je vprašal ameriškega predsednika Johna F. Kennedyja, kako je postal junak v vojni.

„Povsem neprostoovoljno,“ je odvrnil predsednik, „moja ladja se je potopila, in to je vse.“

Slavni dvojčici, plesalki Alice in Helen Kessler, ki sta si podobni kot jajce jajcu, sta nekega večera sedeli v manjšem baru. Čez čas se jima približa lastnik in izdihne:

„Spoštovani gostji, osebno nimam nič proti dvojčkom, vsekakor, da bi zapustili moj lokal. Nekateri gostje so namreč nehalo naročati pijačo, ker se jim zdi, da že dvojno vidijo.“

Slikar Ingres je bil 86 let star, ko ga je prijatelj v njegovem ateljeju zmotil ravno v času, ko je kopiral neko Giottovo sliko.

„Zakaj delate to?“ ga je vprašal začuden prijatelj.

„Učim se,“ je odvrnil umetnik.

Napoleon je igral v Berlinu karte s svojimi generali. Pri tem je vrgel na mizo polno pest zlatih kovancev in dejal:

„Prusom zelo ugajajo ti majhni Napoleoni!“

„Vsekakor,“ je menil Rapp, „mnogo bolj kot veliki.“

Ko je bil še mlad in manj znan, je Balzac prinesel nekemu založniku rokopis enega svojih romanov. Založnik ga je prebral. Ugajal mu je in zato se je odločil, da mu bo plačal zanj 3000 frankov. Pozanimal se je za Balzacov naslov. Ko je zvedel, da stanuje v predmestju v nekem zelo poceni stanovanju, je brž znižal ceno za rokopis na 2000 frankov. Ko je prišel do hiše in zvedel, da Balzac stanuje v šestem nadstropju, je pomislil, da bo z navdušenjem pristal na 1000 frankov. Ko pa je odprl vrata in zagledal Balzaca, kako piše v obupni luknji, je dejal:

„Gospod Balzac, tu imate 300 frankov za vaš roman!“

In Balzac je vzel denar.

zdelo, kot bi mi ničesar ne verjel. Zaradi tega je umolknil. Tako sva se molče spominjala minulih let. In gledala sva se. Priznam, da se je precej spremenil: postal je bolj okrogel. Zdi se mi, kot bi bil postal še večji, v vsakem primeru pa je bil starejši in resnejši.

Prvi sem prekinil molk:

„In ti, Vittorio, kaj je bilo s teboj? Povej mi, kaj si ti napravil v življenju, kajti doslej sva govorila le o meni.“

„Oh, moj primer je mnogo enostavnejši. Postal sem vojak in zdaj sem kapetan. Imam ženo in dva sinova. Sodeloval sem v vojni in dobil srebrno medaljo za hrabrost. Zdaj sem doma. In doma je več kot prijetno. Kot vidiš, ni pri meni ničesar, kar bi bilo posebno zanimivo.“

„Da, da, tudi sam vidim!“ sem šepetal.

Naposled sva se ločila. Vittorio je

moral v kasarno, jaz pa na vlak, kajti pravočasno sem moral priti v Torino. Ob ločitvi sva se objela kot brata.

Medtem ko je vlak peljal proti Torinu, sem sedel v temnem kotu kupa. Na misel so mi prihajale njegove besede: „Kot vidiš, ničesar, kar bi bilo zanimivo. Dva sinova, ženo, bojeval sem se, imam srebrno medaljo za hrabrost!“ Začel sem se spraševati, kaj pravzaprav pomeni moje življenje, kaj sem pravzaprav dosegel. Uspehi po vsaki knjigi, občudovanje po vsakem novem filmu! Če to le primerjam z Vittoriovo srečo!

Potoval sem dalje. Kolikor bolj sem se bližal postaji v Torinu, toliko bolj mi je bila pred očmi vse bolj živa slika Leile, ki bi me morala čakati na postaji. Čutil sem, da bi me strašno zabolelo, če bi jo izgubil. Bolj kot tedaj, ko sem izgubil Danielle.

Stopil sem z vlaka in pozabil na delo, ki me čaka. Nisem mislil niti na svoje knjige niti na svojo slavo. Iskal sem dvoje svetlih oči.

„Dario, tukaj sem!“

„Oh, moja mala! Komaj sem te opazil v tako veliki gneči! Dovolj, da te gledam, da te še in še gledam! Poglej, lepša si kot si bila kdaj koli prej!“

„Mar si to šele zdaj opazil, Dario?“

„Ne, tako sem vedno mislil, toda danes, saj niti sam ne vem zakaj, čutim potrebo, da bi ti to povedal. Potoval sem in mislil le nate!“

„Bravo! Mar to pomeni, da ti ni bilo dolgčas?“

„Leila, daj mi roko. Nato pa mi povej: mar nikoli nisi mislila na poroko, na svoj dom, na otroke?“

„Vedno! Vedno sem premišljevala o tem!“

„Zakaj pa mi nisi tega nikoli povedala?“

„Nisem hotela, da bi te vznemirila. Hotela sem, da bi o tem ti prvi spregovoril.“

„Mar meni, da bi bil jaz lahko mož, ki bi ustrezal tebi in tvoji mladosti?“

Vsa srečna se je nasmejala:

„To sem mislila že takoj prvi dan, ko sva se srečala!“

„Torej bi lahko prišel k tebi na dom in prosil očeta za tvojo roko? Preden pa bi to napravil: bi hotela iti z menoj? Odposlati bi moral brzojavko.“

Vsa srečna me je gledala. Tedaj sem napisal Vittorioju brzojavko:

„Zaročil sem se z Leilo in čez tri mesece se bom poročil z njo. Niti za trenutek ne bi hotel biti nevoščljiv tvoji sreči...“

Člen 7 ne zahtevamo kot darilo ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

veliko, pomembno in enakovredno v mo-
gočni fronti zavezniskih sil, ki so se borile
proti fašizmu.

Ni namreč velikih in malih, kadar gre
za skupni boj; kadar gre za velike stvari —
za svobodo, za mir in bratstvo med narodi
— so veliki vsi, ki za te dobrine delajo in
umirajo. Zato smo koroški Slovenci v resnici
lako ponosni na ta naš doprinos v borbi
proti nacizmu in danes na dan, ko so se
pred 33 leti nacisti pripravljali, da ponesejo
v naše vasi s svojim nasiljem strah, jok in
stok in odpeljejo številne naše družine z
domače zemlje v pregnanstvo in izselje-
ništvo, na ta svoj doprinos že posebno upra-
vičeno opozarjamo!

Veliki na žalost čestokrat ne razumejo ali
nočejo razumeti še manj pa priznati žrtve
malega in ponižanega. Kaj jim je šele mar
za žrtve protifašističnega boja, ko pa praz-
nujejo v svojih „Kameradschaftsbundih“ na-
cistične zmage in obžalujejo, da niso dobili
vojne in so bili premagani. Zato so jim par-
tizani in so jim protifašistične žrtve trn v
peti; zato razstreljujejo in skrunijo partizan-
ske spomenike in grobove, zato omalovažu-
jejo in sploh zanikajo naš veliki doprinos v
borbi proti nacizmu za osvoboditev domo-
vine.

Mi pa tega doprinosa ne moremo niti ne
smemo pozabiti! Ta doprinos je bil pogoj za
dosego velikega pisma — člena 7 drž. po-
godbe, ki je torej naša pravica. Vse premalo
je bilo doslej storjenega, da bi zbudili in
obvarovali v zavesti našega in tudi večin-
skega naroda in zlasti v zavesti mlajše ge-
neracije zasluge fistih, ki so s svojim ne-
utrudnim in nevarnim prizadevanjem, z iz-
gubo svobode ali tudi svojega življenja šele
omogočili, da uresničimo enakopravnosti,
kot jo vsebuje člen 7, ne zapraščamo kot
neko darilo, marveč njegovo rešitev terja-

mo kot zaslužen, priborjeno in neodsvoj-
ljivo pravico!

V knjigi o avstrijskem odporiškem giba-
nju pod naslovom „Das einsame Gewissen“
je med drugim rečeno: „Zgodovina je obli-
ka, v kateri podaja narod pred samim seboj
obračun. Oživiljanje velikonemške miselnosti
in nemško-rasističnih mitologij v dobi mirne
prosperitete in notranje izravnave je po-
stavilo polaganje takega obračuna neod-
ložljivo spet na dnevni red. In v tej zvezi je
zgodovina odporiškega gibanja nujno
osrednja tema. Hkrati pa je presoja odpor-
niškega boja tudi akt pietete.“ To velja tudi
za nas še prav posebno, ko so nemški na-
cionalisti že spet na pohodu in ob kapitulaci-
ji vlade terjajo naše preštevanje! Tako
preštevanje ni potrebno in ga odklanjamo.
Naj preštejejo in pretehtajo naše žrtve, naj
pogledajo, kje so grobovi naših padlih par-
tizanov, naj proučijo, kje so bile pregnane
naše družine — potem bodo lahko ugotovi-
li, kje avtohtono živi naše ljudstvo, ki se
ni borilo proti fašizmu zato, da bi še naprej
živelo v neenakopravnosti, marveč zato, da
bi končno zaživel življenje v svobodi in
enakopravnosti.

Žrtve, katerim se danes klanjamo v
globoki hvaležnosti in spoštovanju, so
v najtežjem časovnem razpolju poka-
zale pravo pot za doseg miru, enako-
pravnosti in prijateljstva med narodi.
Posnemajmo jih in na razpolju postav-
ljajmo smerokaze in znake enakoprav-
nosti, ki vodijo do mirnega sožitja, ne
trgajmo pa teh znamenj in jih zlasti ne
nameščajmo z znaki in idejami naciona-
lizma, ki nujno ponovno vodijo v so-
vraštvo, nesvobodo in nadaljnje spore.
To smo dolžni žrtvam, ki so dale živ-
ljenja v boj proti nacizmu — mi in vsi,
ki jim je v resnici za mirno in enako-
pravno sožitje v deželi!

ŠPORTNI VESTNIK

● Düsseldorf 75: Vse po starem

Tudi drugi del 28. povojnega svetovnega pr-
venstva v hokeju na ledu skupine A v Düssel-
dorfu je potekal do sedaj brez presenečenja.
Zmagali so favoriti posameznih tekem, svetov-
ni prvak Sovjetska zveza in vicešampion Če-
škoslovaška pa sta zlahka točkovala v polnem
merilu. Naknadno je treba razglasiti še rezul-
tate treh iger iz Münchena, ki pa izjemni
enega, niso prinesli nič posebnega. Češkoslo-
vaška je premagala Finsko s 6:2, Sovjetska
zveza pa Švedsko s 4:1. Zanimivejši pa je bil
boj med Poljsko in Ameriko, kandidatoma za
zadnje mesto. Poljska je v borbeni igri nepri-
čakovano, a zaslužen zmagala 5:3 (3:2, 1:0,
1:1). Američani puške še niso vrgli v koruzo,
saj se lahko v Düsseldorfu proti Poljakom re-
vanžirajo, a morajo v boju za obstanek zma-
gati vsaj s tremi goli razlike. Po zmagi sovjet-
skih hokejistov nad Čehoslovaki (5:2) v prvem
medsebojnem srečanju lahko le tem že pripri-
šemo 14. svetovnoprvstveno lovoriko. Eno
možnost še imajo Čehoslovaki, namreč da
svetovnega prvaka premagajo v povratni tek-
mi s 4 goli razlike. V Düsseldorfu so se Če-
hoslovaki izkazali v tekmi s Švedsko, katero
so nadigrali s 7:0 (4:0, 1:0, 2:0). O večeršnjem
vrhunskem spopadu med SZ in ČSSR nam re-
zultat še ni znan. Takole pa so se končale igre
v Düsseldorfu:

Poljska — ČSSR 2:8 (1:4, 1:2, 0:2), Ame-
rika — SZ 1:13 (0:1, 0:2, 1:10), Švedska —
Poljska 13:0 (6:0, 3:0, 4:0), Finska — Ame-
rika 9:1 (3:0, 4:0, 2:1), ČSSR — Švedska 7:0
(4:0, 1:0, 2:0), SZ — Finska 5:2 (2:1, 2:0,
1:1), Amerika — ČSSR 0:8 (0:3, 0:3, 0:2),
Poljska — SZ 1:15 (0:3, 1:7, 0:5), Švedska —
Amerika 12:3, Finska — Poljska 4:1.

● Millionig 4. v Planici

Nekdanja planiška skalalnica velikanka
(130-metrška) je pretekli teden imela v gosteh
okoli 40 skalalcev iz Avstrije, Švice, Jugo-
slavije, ZRN, Italije in Poljske, da se pome-
rijo v dveh tekmovanjih: v tekmovanju za
„Pokal Kongsberg“ in v tekmovanju za „Pol-
dov memorial“. Pokal Kongsberg je dobil 18-
letni Avstrijec Innauer pred rojakom Wanner-
jem in Jugoslovanom Loštrekom. Ekipno tek-
movanje je dobila avstrijska ekipa pred Ju-
goslavijo in ZRN.

V tekmovanju za Poldov memorial Innauer-
ju ni uspelo doseči hattrick, potem ko je dan
poprej zmagal še v mladinskem tekmovanju.
Zmagal je Avstrijec Pürstl (109 m/109 m,
216,6) pred Jugoslovanom Norčičem (105 m/

104 m, 214,3) in Avstrijem Wannerjem (89 m/
115 m, 203,0), Innauer pa je bil peti.

Iz znamenite zahomske trojice je na Pla-
nici tekmoval le Hanzi Millonig, ki ga je
spremljal klubski tovariš Gratzler. Millonig je
svojo stvar dobro opravil in zasedel v tekmo-
vanju za pokal Kongsberg 7. mesto (101 m/
105 m, 214,1), v tekmovanju za Poldov me-
morial pa je zablestel s 4. mestom (95 m/119 m,
200,8). Gratzler je imel v drugem tekmovanju
smolo in se je s padcem hudo poškodoval.

● Košarkarice Slovenske gimnazije zmagale kvalifikacijski turnir

Dekliška košarkarska ekipa Slovenske gim-
nazije v Celovcu je te dni dosegla v kvalifika-
cijskih tekmah z dekleti dekliske realke iz Ce-
lovca, dekleti gimnazije št. Paul in dekleti ce-
lovške trgovske akademije vstop v finalni krog
tekem za koroško košarkarsko prvenstvo dek-
let na višjih šolah Koroške. Dekleta Sloven-
ske gimnazije so tekmoval v skupini A in so
dosegle proti vsem trem ekipam zmage:
Slov. gimnazija — trg. akademija 39:11 (16:4)
Slov. gimnazija — dekl. realka 17:15 (10:7)
Slov. gimnazija — št. Paul 32:15 (18:8)

Finalne tekme bodo 12. maja 1975 v Ce-
lovcu, zmagovalke turnirja pa bodo zastopale
Koroško na Zveznem športnem srečanju na
Gradiščanskem.

Za Slovensko gimnazijo so igrale sledeče di-
jakinje: Magda Koren, Silvija Velik, Edit Ve-
lik, Veronika Rutar, Marta Rutar, Antonia
Haderlap, Sonja Schlapper, Marica Stornik,
Urši Brumnik in Geli Ogris-Martič.

● Namiznoteniško prvenstvo

1. razred vzhod:
SV Büro Achatz A — Sele I 3:7
(Oraže M., 3, Schwajger 2, Falle W. 2);
Sele I — Kenitex Borovlje 4:6 (Oraže M. 2,
Schwajger 1 in Falle W. 1);
Sele I — SV St. Margarethen 10:0
2. razred vzhod:
CS Gebietskrankenkasse — Sele II 2:8
(Olip 3, Falle H. 2, Oraže Z. 2);
Sele — HSV Celovec 8:2 [lani 1:9], (Olip
3, Falle H. 2, Oraže Z. 2);
Frantschach — Sele II 8:2 (Falle H. 2).

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih orga-
nizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič;
odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in upra-
va: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 10,
tel. 32-5-50 — Tiska: Založniška in tiskarska družba
z o. j. Drava, Celovec — Borovlje.

Obvestilo

Slovenska prosvetna zveza obvešča obiskovalce operne predstave „Prodana nevesta“ v nedeljo 27. aprila 1975 ob 15. uri v Mestnem gledališču v Celovcu, da bosta avtobusa podjetja Sienčnik ta dan vozila iz Podjune v Celovec po sledečem voznom redu:

1. AVTOBUS

Pribli vas (avtobusna postaja) ob 13.00 uri; Metlova (avtobusna postaja) ob 13.05 uri; Blato (avtobusna postaja) ob 13.20 uri; Pliberk (Zadruga) ob 13.30 uri; Šmihel (avtobusna postaja) ob 13.40 uri; Šteben (avtobusna postaja) ob 13.45 uri; Globasnica (avtobusna postaja) ob 13.50 uri; Dobrla vas (Sienčnik) ob 14.00 uri; Škocijan (avtobusna postaja) ob 14.10 uri.

2. AVTOBUS

Št. Lipš (Rečnik) ob 13.00 uri; Žitara vas (Rutar) ob 13.10 uri; Železna Kapla (avtobusna postaja) ob 13.30 uri; Miklavčevo (avtobusna postaja) ob 13.40 uri; Mlinče (Kovač) ob 13.50 uri; Št. Primož (Vogel) ob 13.55 uri; Škocijan (avtobusna postaja) ob 14.10 uri.

AVSTRIJA 1

SOBOTA, 19. 4.: 16.30 Mala hiška — 17.00 Gradbišče — 17.30 Pustolovščina v mavrični deželi — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Heinz Conradsova oddaja — 18.25 Televizijska kuhinja — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.56 Šport — 20.15 Sobotni večer na Tirolskem — 21.20 Čas z limono — 21.50 Panoptika — 22.10 Indijski ogrinjalo. Kriminalka.

NEDELJA, 20. 4.: 16.30 Oddaja z miško — 17.00 Žival-
ski leksikon — 17.30 Viki in močni možje — 17.55
Otrokom za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30
Poj z nami — Zgornja Avstrijska — 19.00 Slike iz Av-
strije — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.50 Šport —
20.15 Jessica — 22.00 Impulzi.

PONEDELJEK, 21. 4.: 9.30 Oddaja za predšolske otro-
ke — 10.00 Pridem s konca sveta — 17.55 Otrokom za
lahko noč — 18.00 Dragulji sedmega kontinenta —
18.25 MI — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Slike iz Av-
strije — 19.20 Šport — 19.30 Čas v sliki, kultura in
šport — 20.00 Ponedeljski šport — 20.45 Ceste San
Franciska.

TOREK, 22. 4.: 9.30 Oddaja za predšolske otroke —
10.00 Jessica — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00
Gospod Kotnik — 18.25 MI — 18.50 Pregled sporeda —
19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in

šport — 20.00 Melodrame Douglasa Sirk — 20.45 Me-
lodramatičen opis neke zakonske krize.

SREDA, 23. 4.: 9.30 Oddaja za predšolske otroke —
10.00 Šolska oddaja — 17.00 Povesti iz knjige pesmi —
17.30 Pinocchio — 17.55 Otrokom za lahko noč —
18.00 Naslednji, prosim! — 18.25 MI — 18.50 Pregled
sporeda — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki,
kultura in šport — 20.00 Ljudski komad — 21.25 Vojna
in mir.

ČETRTEK, 24. 4.: 9.30 Oddaja za predšolske otroke —
10.00 Šolska oddaja — 17.55 Otrokom za lahko noč —
18.00 Jerome in Isabelle — 18.25 MI — 18.50 Preg-
led sporeda — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas
v sliki, kultura in šport — 20.00 Srečanje z življajo in
človekom — 20.45 Novosti iz filma — 21.30 Don Juan —
22.00 Poročila.

PETEK, 25. 4.: 9.30 Oddaja za predšolske otroke —
10.00 Šolska oddaja — 17.55 Otrokom za lahko noč —
18.00 Družina Kremenčkovih — 18.25 MI — 18.50 Pregled
sporeda — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki,
kultura in šport — 20.00 Zgodbe iz zgodovine — 20.15
Komisar — 21.15 „Srečen človek“.

AVSTRIJA 2

SOBOTA, 19. 4.: 14.00 Hokej — ČSSR :
Finska — 16.20 Tarzan in sužnje — 17.30
Hokej — SZ : Švedska — 19.50 Družina
Frölich — 20.00 Galerija — 20.15 Festival režiserjev —
21.50 Čas v sliki in šport.

NEDELJA, 20. 4.: 15.00 Motokros — 16.20 Dvorni svet-
nik Geiger — 18.00 Spotlight — 18.30 Gilda. Film —
20.15 Bitka za Francijo — 21.30 Scene z Dolores
Schmiedinger in Petrom Vogel — 22.00 Čas v sliki.

PONED., 21. 4.: 17.55 Elektronske reakcije — 18.25
Novo v znanosti — 18.50 Pregled sporeda — 19.00
Ljudje in miti — 19.45 Mesta strahov na divjem za-
padu — 20.00 Vojna in mir — 20.45 Čas v sliki in šport-
na diskusija.

TOREK, 22. 4.: 17.55 Uvod v digitalno tehniko — 18.25
Angleščina — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Detektiv
v zraku — 19.45 Mesta strahov na divjem zapadu —
20.00 Ura nič (10- do 15-letni doživljali konec vojne v
Avstriji) — 20.45 Čas v sliki in kultura — 21.15 Šport —
21.25 Glasbena poročila — 21.30 Veselje ob glasbi.

SREDA, 23. 4.: 17.55 Paklicno obratovništvo — 18.25
Francoščina — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Iz Dar-
wina v Sidney — 19.45 Zadnje divje živali Evrope —
20.00 Ura nič (10- do 15-letni doživljali konec vojne v
Avstriji) — 20.45 Stalno omizje kuharja v prominent-
nem lokalu — 21.25 Čas v sliki in kultura — 21.55
šport.

ČETRTEK, 24. 4.: 17.55 Tehnika načrtovanja omrežja —
18.25 Ruščina — 18.50 Pregled sporeda — 19.00
Dediči mistra Watt-a — 19.45 Primeri sakralne grad-
bene umetnosti romantike v Nemčiji — 20.00 Modra
palaca — 21.30 Čas v sliki in kultura — 22.00 šport.

PETEK, 25. 4.: 17.55 Fizika za vse — 18.25 Nemščina —
18.50 Pregled sporeda — 19.00 Kot pilot pri letenju —
19.45 Mesta strahov na divjem zapadu — 20.00 Za-
bavne skupine izraelske armade — 20.45 Novo v kul-
turi — 21.15 Čas v sliki in kultura — 21.45 šport.

JUGOSLAVIJA

SOBOTA, 19. 4.: 9.15 Šolska oddaja —
15.20 625 — ponovitev — 15.55 Nogomet —
17.45 Obzorje — 18.00 Učitelj
dnevnik — 18.15 Mozaik — 18.20 Otroški spored —
19.45 Barvna risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 Dnevnik
Gledališče v hiši — 20.30 Moda za vas — 20.45 Boris —
19.50 Tedenski zunanji politični komentar — 20.00
Cavazza in rigle — 21.15 Barvna propagandna oddaja —
21.20 Kaktusov cvet — 23.00 Dnevnik — 23.15 No-
gomet Italija : Poljska.

NEDELJA, 20. 4.: 8.55 Poročila — 10.10 Otroška mati-
neja — 11.10 Mozaik — 11.15 Kmetijska oddaja — 12.00
Poročila — Nedeljska popoldne — 17.30 Poročila —
17.35 Moda za vas — 17.50 Leonardo da Vinci —
19.50 Barvna risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 Dnevnik —
19.50 Tedenski gospodarski komentar — 20.05 Sle-
davi časa — 20.40 Postaja — 20.50 Boski — 21.20
Športni pregled — 22.00 Dnevnik — 22.20 Nogomet.

PONEDELJEK, 21. 4.: 8.10 Šolska oddaja — 16.35
Madžarski dnevnik — 17.35 Bremenski muzikantje —
18.40 Mozaik — 18.45 Načrtovanje dietne prehrane —
17.50 Obzorje — 18.05 Pop jazz skupina Ljubljana —
19.05 Odločamo — 19.15 Barvna risanka — 19.20 Cik-
cak — 19.30 Dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja —
20.05 Jelniki — 20.55 Kulturne diagonale — 21.25 Mo-
zaik kratkega filma — Dnevnik.

TOREK, 22. 4.: 8.10 Šolska oddaja — 16.35 Madžar-
ski dnevnik — 17.35 Otroški spored — 17.50 Spozna-
valno glasbo — 18.05 Obzorje — 18.20 Tutankamon —
18.45 Mozaik — 18.50 Ne prezrite: „Gledališče pe-
karna“ — 19.15 Barvna risanka — 19.30 Dnevnik — 20.05
MI med seboj: Delavke Rašice o sebi — 21.05 Barv-
na propagandna oddaja — 21.10 Brata Lautensack —
22.00 Dnevnik.

Slovensko prosvetno društvo „Trta“ v
Žitari vasi vabi na

KULTURNO PRIREDITEV
v nedeljo 20. aprila 1975 ob 14.30 uri
v gostilni Plantev v Goričah.

Na sporedu bo:

Spevolgra: Kovačev študent
moški zbor „Trta“ iz Žitare vasi in
trio „Korotan“ s pevci

Prisrčno vabljeni!

Odbor

Slovensko prosvetno društvo „Edinost“
v Pliberku vabi na

SKIOPTIČNO PREDAVANJE
VZHODNA AFRIKA
v četrtek 24. aprila 1975 ob 20. uri v
novem hotelu Breznik v Pliberku.
Predavatelj: dr. Joško Buch

Prisrčno vabljeni!

Prosvetno društvo Velikovec vabi na

PEVSKI KONCERT
ki bo v nedeljo 20. aprila 1975 ob 10.
uri (po maši) v gostilni Kočmar na
Djekšah.

Nastopajo: Moški pevski zbor graških
študentov in trio Korotan iz Št. Vida v
Podjuni.

Prisrčno vabljeni!

Slovensko prosvetno društvo „Zarja“
v Železni Kapli vabi na agentsko ko-
medijo v dveh dejanjih

STROGO ZAUPNO
v nedeljo 20. aprila 1975 ob 11.30 uri
v farni dvorani v Železni Kapli.
Nastopa „Oder 73“; režijo ima Anita
Hudl.

Ljubitelji odrske umetnosti posebno
pa zdravega humorja, vabi k številni
udeležbi

odbor